

ÓÁÍÓÁA Btk. 242. § (1) bekezdés b) pontjának 5. fordulatába ütköző, aszerint minősülő és büntetendő természetkárosítás büntettét követi el, aki a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 43. § (2) bekezdés i) pontja alapján a védett állatfajok egyedeinek, származékainak Magyarországon történő keresztülzállításához szükséges természetvédelmi hatóság engedély nélkül végez – élettelen egyedekre, származékokra is kiterjedő – fuvarozást [Btk. 242. § (1) bek. b) pont, 5. fordulat].

A Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló, Genfben 1956. május 19. napján kelt Egyezménynek (CMR Egyezmény) Románia, Magyarország és Olaszország is részese, az az Európai Unió tagállamai között is alkalmazandó (Európai Unió Bírósága C-157/13. számú ügy).

A CMR Egyezmény 8. cikk 1. pontja értelmében a fuvarozó az áru átvétele alkalmával ellenőrizni tartozik az árudarabok számára, jelére, sorszámára vonatkozóan a fuvarlevélbe bejegyzett adatok pontosságát, valamint az áru és az áru csomagolásának külső állapotát [CMR Egyezmény 8. cikk 1. pont].

- [1] A bíróság a 2015. december 1-jén – a vádlott távollétében – megtartott tárgyalás alapján meghozott és 2016. április 27-én jogerős ítéletével a 2014. április hó 3-ától 2014. április hó 17-éig kiadatási őrizetben volt román állampolgár vádlottat bűnösnek mondta ki természetkárosítás büntetében [Btk. 242. § (1) bek. b) pont 5. fordulat]. Ezért öt 500 napi tétel, napi tételenként 1000 forint, összesen 500 000 forint pénzbüntetésre ítélte. Ebből 15 (tizenöt) napi tétel, összesen 15 000 forint pénzbüntetést megfizetettnek tekintett a kiadatási őrizetben töltött idő beszámításaként. Rendelkezett továbbá elkobzásról, valamint a bűnügyi költség viseléséről.
- [2] A városi ügyészség a vádlottat 1 rendbeli a Btk. 242. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző, aszerint minősülő és büntetendő természetkárosítás büntetével vádolta. A külföldön, ismert helyen tartózkodó vádlott esetében az ügyész indítványozta az eljárás vádlott távollétében történő lefolytatását.
- [3] A bíróság a 2013. május 17. napján kelt ítéletével a vádlottat az ellene természetkárosítás büntette miatt emelt vád alól felmentette. Az ítélet indokolásának lényege szerint a vádlott nem tudott arról, hogy védett madártetemeteket szállít, büntethetőségét a tévedés kizárta, ezért bűncselekmény hiánya miatt a bíróság felmentette a vádlottat.

- [4] A vádlott terhére, bűnösségének megállapítása érdekében bejelentett ügyészi fellebbezés folytán a törvényszék a 2014. május 13. napján kelt végzésével a bíróság fenti ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította. A végzés indokolásának lényege szerint az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása felderítetlen volt, ezért az érdemi felülbírálatra nem volt alkalmas, emellett az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.
- [5] Az elsőfokú bíróság ugyanis a vádlott szavahihetőségének megítélése körében nem szerezte be a vádlott által átadott telefonszámokhoz kapcsolódó előfizetők adatait, emellett nem derítette fel, hogy a vádlott önként vetette-e magát alá a büntetőeljárásnak.
- [6] A másodfokú bíróság emellett megállapította, hogy tényből tényre is tévesen következtetett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a rendszeresen csomagokat szállító vádlott e foglalkozása ellenére nem tudott arról, hogy a hűtőtáskában galambtetemek vannak.
- [7] A bíróság a megismételt eljárásban az alábbi tényállást állapította meg:
- [8] A vádlott román anyanyelvű, román állampolgár, legmagasabb iskolai végzettsége főiskola. A cselekmény elkövetésének időszakában vállalkozóként személy- és csomagszállítással foglalkozott. A vádlott Magyarországon büntetlen előéletű, vele szemben a cselekmény elkövetését megelőző kettő éven belül szabálysértési eljárás nem volt folyamatban.
- [9] A vádlott az alábbi bűncselekményt követte el:
- [10] A vádlott kb. 2006. év óta foglalkozott vállalkozásában személy- és csomagszállítással Románia és Olaszország között.
- [11] 2011. július hó 15. napján Romániából, B. városából indulva szállított három személyt és csomagokat Olaszországba. A vádlott ezen a napon, a reggeli órákban B. G. feladótól 2 darab hűtőtáskát vett át, kilogrammonként 1 euró szállítási díj ellenében Olaszországba történő szállítás céljából. A hűtőtáskákban 1 példány védettnek nem minősülő szajkó tetem, valamint az alábbi példányszámú, fajú és egyedenkénti természetvédelmi értékű, összesen 385 példány, Magyarországon védett állatfajnak minősülő madártetem volt elhelyezve:
- [12] Egyedenként 10 000 forint pénzben kifejezett természeti értékű madárfajok:
- 6 példány meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*),
 - 8 példány erdei pinty (*Fringilla coelebs*),
 - 143 példány mezei pacsirta (*Alauda arvensis*),
 - 7 példány búbos pacsirta (*Galerida cristata*),
 - 9 példány fekete rigó (*Turdus merula*),

- 2 példány citromsármány (*Emberiza citrinella*),
- 3 példány énekes rigó (*Turdus philomelos*),
- 5 példány vörösbegy (*Erithacus rubecula*),
- 13 példány fenyőrigó (*Turdus pilaris*),
- 117 példány széncinege (*Parus major*),
- 1 példány tengelic (*Carduelis carduelis*),
- 30 példány rozsdástorkú pityer (*Anthus cervinus*),
- 1 példány kenderike (*Carduelis cannabina*),
- 2 példány zöldike (*Carduelis chloris*),
- 19 példány kék cinege (*Parus caeruleus*),
- 1 példány sárgafejű királyka (*Regulus regulus*),
- 1 példány kormos fejű cinege (*Parus montanus*),
- 8 példány süvöltő (*Pyrrhula pyrrhula*),
- 1 példány mezei veréb (*Passer montanus*),
- 1 példány fenyőpinty (*Fringilla montifringilla*),
- 2 példány szőlőrigó (*Turdus iliacus*).

[13] Egyedenként 50 000 forint pénzben kifejezett természeti értékű madárfajok:

- 3 példány sárszalonna (*Gallinago gallinago*),
- 1 példány nagy örgébics (*Lanius excubitor*) és
- 1 példány hamvas küllő (*Picus canus*).

[14] A fenti védett állatfajok egyedi pénzben kifejezett értékének együttes összege 4 050 000 forint, mely eléri a fokozottan védett élőszervezet egyedei esetében megállapított legalacsonyabb értéket, a 100 000 forintot.

[15] A fenti madárfajok Magyarországon jogi védelmet élveznek, így ezek elejtett példányait az ország területére behozni, azon átszállítani kizárólag a megfelelő szakhatóság által kiadott előzetes engedély alapján lehetséges, mely engedéllyel a vádlott nem rendelkezett, amikor a két hűtőtáskában elhelyezett madártetemet az ország területére behozta, és az ország területén keresztül Olaszországba kívánta szállítani.

[16] A vádlottnak tudnia kellett arról, hogy a hűtőtáskákban védett madárfajok tetemei találhatóak, melyek kizárólag hatósági engedéllyel szállíthatók.

[17] A fenti tényállást a bíróság a vádlott vallomása, tanúk vallomása, a feljelentés, a szemle megtartásáról készült jegyzőkönyv, az eseti szakértői vélemény, az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség tájékoztatása, az

Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság tájékoztatása, az olasz mobiltelefon szolgáltatótól beszerzett adatok, valamint az egyéb okirati bizonyítékok alapján állapította meg.

- [18] A feljelentés és a szemle megtartásáról készült jegyzőkönyv szerint a román honosságú gépkocsiból, a gépkocsi csomagteréből, abban különösebben nem elrejtve, a többi csomag között elhelyezve 2 darab hűtőtáska volt megtalálható, melyben összesen 386 darab madárteteme volt elhelyezve. A feljelentés rögzíti, hogy a madarak Magyarországon történő átszállításához a vádlott nem rendelkezett természetvédelmi hatósági engedéllyel.
- [19] Az eseti szakértői vélemény szerint a csomagterben elhelyezett hűtőládában megtalált összesen 386 példány madárteteme közül 385 példány – egy darab szajkó kivételével – Magyarországon természetvédelmi oltalom alatt álló fajnak minősül, természetvédelmi értékük példányonként 10 000, illetve 50 000 forint.
- [20] Az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség tájékoztatása szerint a vádlott által az országba behozott és azon átszállítani kívánt védett madárfajok átszállításához természetvédelmi engedély előzetes megszerzése szükséges, az engedélyezés során a kérelmezőnek igazolnia kell a jogszerű megszerzést. Romániában legalisan lőhető több, Magyarországon védett madárfaj, azonban az olasz vadászok által Magyarország területén rendszeresen átszállítani kívánt fajok közül Romániában is védett például a búbos pacsirta és az összes pityerfaj.
- [21] Az Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság tájékoztatása szerint a kültakarójában levő elejtett vadat lefagyasztani tilos, így ennek értelmében nem minősül élelmiszernek a kültakarójában lefagyasztott vad, azt élelmiszer-hulladékként kell kezelni.
- [22] A bíróság a fenti bizonyítékokat egyenként és összességében is értékelte.
- [23] A szemléről készült jegyzőkönyv és fényképmellékletei, valamint Sz. A. Á. és L. Zs. tanúk vallomása alátámasztani látszott a vádlott azon védekezését, hogy mivel nem kívánta elrejtteni és jól láthatóan a csomagok között helyezte el a hűtőtáskákat, nem volt tudomása azok jogtalan tartalmáról. A megismételt eljárásban meghallgatott tanúk ugyanakkor elmondták, hogy ezen hűtőtáskák egyszerű úti csomagnak, az utasoknak az utazásra összekészített ételmét, ivóvizét tartalmazó csomagoknak tűntek, emellett nem is minden gépkocsit ellenőriz a hatóság. Erre figyelemmel a bíróság úgy ítélte meg, hogy a vádlott éppen azért nem rejtette el jobban a csomagokat – melyre egyébként a két tanú egybehangzó vallomása alapján a gépkocsi csomagterének adottságai miatt nem is lett volna igazán lehetősége –, mert egyrészt nagy eséllyel számíthatott arra, hogy nem kerül be a

szűrőpróbaszerű ellenőrzésbe az ő gépkocsija, másrészt a hűtőtáskákat úti élelmiszernek feltüntetve bízhatott abban, hogy a hatóság annak tartalmát nem ellenőrzi.

- [24] A megismételt eljárás során beszerzett tanúvallomások, így B. G., A. M. és B. D. vallomásai – ahogyan az olasz honosságú telefonszámra vonatkozó adatok is – alátámasztották a vádlott azon vallomását, hogy őt valós személyek valós telefonszámok megadásával bízták meg a 2 darab csomag szállításával. Mindhárom tanú vadászattal foglalkozó személyként tudott arról, hogy a kettő darab hűtőtáskában milyen szállítmány található, melyet B. D. tanú vallomása mindenben megerősített, hiszen akként vallott, hogy tudtak róla, hogy védett madarakat szállítatnak, azokat kifejezetten étterembe, fogyasztás céljára történő felhasználás végett kívánt Olaszországba juttatni a vádlott. Erre figyelemmel megállapítható, hogy mindhárom tanú tudott a szállítmány jogtalan voltáról, így a vádlott is éppen azért adhatta át az ő valós telefonszámukat, hogy saját felelősségét mérsékelje, vagy az alól mentesüljön.
- [25] B. G. és A. M. egymással ellentmondásba kerültek, hiszen A. M. azt vallotta, hogy mindketten, tehát ő és B. G. is jelen voltak, amikor a vádlottnak átadták a csomagokat, ugyanakkor a vádlott és B. G. egybehangzóan azt vallották, hogy ott csak B. G. volt jelen. Emellett B. G. a vádlott vallomásával ellenkezően azt állította, hogy ő nem mondta a vádlottnak, hogy a táskákban galambok lennének, míg A. M. azt vallotta, hogy bár nem tudja mit mondott B. G. a vádlottnak, arról tudomással bír, hogy a vádlott tisztában volt azzal, hogy a hűtőládákban madártetemek vannak.
- [26] Mindezek alapján megállapítható, hogy a vádlottnak tudnia kellett arról, hogy a hűtőládában madártetemek vannak – melyet ő maga sem tagadott –, emellett azt is nyilvánvalóan tudnia kellett, hogy abban nem galambtetemek, hanem védett, szállításuk vonatkozásában engedélyköteles példányok találhatók.
- [27] A vádlott ugyanis hivatásszerűen foglalkozik csomag- és személyszállítással, anyagi ellenszolgáltatásként legalább – madártetemenként átlagosan 10 dkg súllyal számítva – 40 Euró ellenében vállalta ezen madártetemek szállítását, ekként tudatának át kellett fognia azt, hogy a világon bárhol megtalálható galambtetemek ezen viteldíjnál lényegesen alacsonyabb áron beszerezhetők, ekként Olaszországban is hozzá lehet jutni, ily módon tudnia kellett azt, hogy a csomagban nem lehetnek galambtetemek.
- [28] Emellett köztudomásúként lehet elfogadni azt a tényt, hogy a kelet-európai térségben – így Romániában és Magyarországon is – védett madarakat gasztronómiai célból szállítanak Olaszországba, ahol ezen védett példányok elfogyasztása kulináris különlegességet jelent,

így azokért jelentős összeget is hajlandóak fizetni. Erről a tényről a vádlottnak, mint áru fuvarozással hivatásszerűen foglalkozó személynek is tudnia kellett. Ezt erősíti meg az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség azon tájékoztatása is, miszerint rendszeresen szállítanak a térségből Olaszországba ilyen madarakat, továbbá L. Zs. és Sz. A. Á. tanúk is alátámasztották vallomásukban azt, hogy az ilyen szállítmányok – akár engedéllyel, akár anélkül – gyakran előfordulnak Románia irányából Olaszország irányába.

- [29] A Nemzetközi Közúti Áru fuvarozási Szerződésről szóló, Genfben 1956. május 19. napján kelt Egyezménynek (CMR Egyezmény) Románia, Magyarország és Olaszország is részese, az az Európai Unió tagállamai között is alkalmazandó (Európai Unió Bírósága C-157/13. számú ügy). Figyelemmel arra, hogy a vádlott hivatásszerűen foglalkozott áruszállítással Románia és Olaszország között, a CMR Egyezmény 1. cikk 1. pontja értelmében a vádlott által vállalt, az árunak közúton, járművel, díj ellenében végzett szállítási tevékenysége is a CMR Egyezmény hatálya alá tartozott. A CMR Egyezmény 8. cikk 1. pontja értelmében a fuvarozó az áru átvétele alkalmával ellenőrizni tartozik az árudarabok számára, jelére, sorszáma vonatkozóan a fuvarlevélbe bejegyzett adatok pontosságát, valamint az áru és az áru csomagolásának külső állapotát. A 4. cikk értelmében a fuvarozási szerződésről fuvarlevelet kell kiállítani, melynek szabálytalansága, hiánya vagy elvesztése sem érinti a fuvarozási szerződés létét vagy érvényességét, és arra ettől függetlenül a CMR Egyezmény rendelkezései érvényesek.
- [30] A fentieknek megfelelően tehát a vádlottnak ellenőrzési kötelezettsége állt fenn az általa szállított áru vonatkozásában, mely nemcsak a CMR Egyezményből eredő kötelezettsége, de természetszerű gazdasági érdeke volt, hiszen az áruban keletkezett hiány vagy kár az ő felelősségi körébe tartozik, az áruval ő köteles elszámolni, ekként tudnia kell, hogy milyen árut szállít, annak darabszámát és tartalmát is ismernie kell.
- [31] Az a körülmény, hogy esetlegesen nem tudta ellenőrizni az áru csomagolásának külső állapotát, illetve magát az árut, tehát a 8. cikkben foglalt követelménynek nem tudott eleget tenni, nem mentesíti a fuvarozót a felelősség alól, mivel ez kizárólag fuvarozásszervezési kérdés, amit a fuvarozónak kell az adott helyzet körülményei szerint megoldania (BH. 1992. 597.). Emellett ésszerűtlen a vádlott azon védekezése, miszerint soha nem ellenőrzi a csomagok tartalmát, ennek ellenére vallomása szerint megkérdezte, mi található a hűtőládákban, de a részleteket már nem tudakolta meg.

- [32] A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 43. § (2) bekezdés i) pontja alapján a védett állatfajok egyedeinek, származékainak Magyarországon történő keresztülzállításához a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges, mely az élettelen egyedekre, származékokra is alkalmazandó a törvény 4. §-a értelmében.
- [33] A megismételt eljárás során meghallgatott Sz. A. Á. és L. Zs. tanúk egybehangzóan vallották, hogy bár a konkrét eset körülményeire nem emlékeznek, a vámvizsgálat és eljárás akként zajlik, hogy a gépkocsi és annak utasai mindaddig az eljárás hatálya alatt állnak, amíg a pénzügyőrök, illetve a vizsgálók be nem fejezik az eljárást. A vádlott védekezésével szemben áll ezen két tanú vallomása, miszerint a vádlottnak nem volt lehetősége arra, hogy a határterületét elhagyja, sem Magyarország, sem Románia irányába, hiszen az iratai a vallomásával ellentétben nem lehettek nála, emellett a gépkocsi kulcsai biztosan nem voltak a vádlott birtokában, így a vádlott az okmányai nélkül Románia irányába sem mehetett volna vissza, a gépkocsival pedig annak kulcsai hiányában nem hagyhatta el az adott területet. Emellett az is megállapítható, hogy a csomagtér tartalma, az utasok és a gépkocsi is a vádlott vállalkozásának gazdasági tevékenységét szolgálták, ily módon nem fogadható el az a védekezés, hogy ezen személyeket, csomagokat és saját gépkocsiját is hátrahagyva hagyta volna el a területet. Mindezek alapján a bíróság elvetette a vádlott azon védekezését, hogy szabad akaratából maradt a vámterületen. Figyelemmel arra, hogy maga a vádlott is akként vallott, hogy csak várt a gépkocsija mellett mindaddig amíg a pénzügyőrök őt eljárás alá nem vonták, arra várt, hogy tud-e segíteni és ő maga nem nyilatkozott a csomagokat illetően, az eljáró szemlésznek azon kérdésére, hogy van-e bárkinek bejelenteni valója nem válaszolt, emellett a szemlésznek azon kérdésére, hogy a hűtőtáska kinek a tulajdona nem jelentette be, hogy az az ő vállalkozásához tartozik, továbbá abból a tényből, hogy a vádlott meghallgatására a jövedéki ellenőrzés időpontját – 2011. július 15. 19 óra 30 perc – több mint 16 óra elteltével, a gépkocsivezető, C. I. F. tanúkenti meghallgatását követően került csak sor, megállapítható az, hogy nem önként vetette magát alá az eljárásnak, csupán C. I. F. feltáró vallomása, így a vádlottra nézve terhelő nyilatkozata eredményezte azt, hogy a vádlottal szemben is megindult az eljárás, és az ő kihallgatására is sor került.
- [34] Mindezek alapján a bíróság elvetette a vádlott védekezését, és megállapította, hogy mivel tudott vagy tudnia kellett arról, hogy az általa szállított kettő darab hűtőtáskában védett madárpéldányok tetemei vannak, és azoknak a Magyarországon történő keresztülzállításához a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges, és ezen engedéllyel

ő nem rendelkezett, megállapítható, hogy a vádlott a védett állatfajok egyedeit jogellenesen hozta be az ország területére.

- [35] A 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet (a továbbiakban: KöM rendelet) 2. számú melléklete szerint a tényállásban részletezett védett fajok egyedei egyenként 10 000, illetve 50 000 forintos természetvédelmi értéket képviselnek, együttes természetvédelmi értékük 4 050 000 forint.
- [36] A KöM rendelet 4. számú melléklete szerint a fokozottan védett állatok egyedei esetében megállapított pénzben kifejezett legalacsonyabb érték – pl. a bakcsó értéke – 100 000 forint.
- [37] A fentiek alapján megállapítható, hogy a vádlott által az országba jogellenesen behozott védett állatfajok egyedeinek pénzben kifejezett értékének együttes összege lényegesen meghaladja a fokozottan védett élő szervezet egyedei eseteiben megállapított pénzben kifejezett legalacsonyabb értéket.
- [38] Mindezek alapján a bíróság úgy ítélte meg, hogy a vádlott elkövette a terhére rótt, a Btk. 242. § (1) bekezdés b) pontjának 5. fordulatába ütköző, aszerint minősülő és büntetendő természetkárosítás büntettét, ezért figyelemmel arra, hogy az alapeljárásban a vádlott terhére az ügyész jelentett be fellebbezést, a bíróság a megismételt eljárásban – a Be. 403. § (3) bekezdésére is figyelemmel – a vádlott bűnösségét állapította meg.
- [39] A bíróság a Btk. 79. §-a és a 80. § (1) bekezdése alapján a büntetéskiszabási elvek figyelembevételével a vádlott javára, enyhítő körülményként értékelte Magyarországon büntetlen előéletét, valamint azt, hogy a vádlotton kívülálló okból a cselekmény elkövetése óta jelentős idő, több mint négy év telt el. A vádlott terhére, súlyosító körülményként értékelte azt, hogy a természetvédelmi értékhatárt lényegesen meghaladta az elkövetési érték.
- [40] Mindezen bűnösségi körülményekre figyelemmel, az enyhítő körülmények túlsúlyára is tekintettel a bíróság a Btk. 33. § (4) bekezdését is figyelembe véve úgy ítélte meg, hogy a három évi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűncselekmény esetén szabadságvesztés helyett a Btk. 33. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt pénzbüntetés kiszabásával is elérhető a büntetéssel elérni kívánt azon cél, hogy a vádlott – vagy más – a jövőben hasonló vagy bármilyen bűncselekményt elkövessen.
- [41] A bíróság a pénzbüntetés egynapi tételének mértékét a Btk. 50. § (1) és (3) bekezdése alapján a büntetési tételkeret felső határához közelítő mértékben állapította meg, figyelemmel az elkövetési érték jelentős voltára. Az egynapi tétel összegét a Btk. 50. § (3)

bekezdése alapján a büntetési tételkeret alsó határában határozta meg a bíróság, figyelemmel a vádlott jövedelmi viszonyaira.

- [42] A bíróság a kiszabott pénzbüntetésben a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdése alapján beszámította a vádlott által kiadatási őrizetben töltött időt.
- [43] A pénzbüntetés megfizetésének elmulasztására vonatkozó figyelmeztetés a Btk. 51. § (1) bekezdésén alapul.
- [44] A bíróság a Be. 155. § (1) bekezdése és a Btk. 72. § (1) bekezdés c) pont 1. fordulata, valamint a d) pont 2. fordulata alapján elkobozta a madártetemeteket, melyek vonatkozásában a vádlott elkövette a bűncselekményt, és amelyeknek a birtoklása – engedély hiányában – jogszabályba ütközik.
- [45] A Be. 155. § (1) és (8) bekezdése alapján, figyelemmel annak értéktelen voltára, a szajkótetem lefoglalását megszüntette és annak megsemmisítését rendelte el.
- [46] A bíróság a Be. 403. § (1) bekezdése, (3) bekezdése, valamint a Be. 532. § (1) bekezdése alapján eljárva a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

(Makói Járásbíróság 1. B. 314/2015.)